

2023

SGGP

Roczny raport

Opracowało
Biuro SGGP

Spis treści

Wydarzenia

Codzienna działalność

Program wymiany regionów węglowych

Nasi przedstawiciele

Nasze działania

Zatrudnienie w górnictwie

Fotorelacja

Kalendarium

Planowane działania na 2024

Kontakt

Wydarzenia

Rok 2023 obfitował w wiele wydarzeń. Jednymi z ważniejszych były jubileusze gmin należących do Stowarzyszenia. Swoje 60-lecie nadania praw miejskich obchodziło miasto Jastrzębie-Zdrój, 50 lat swojego istnienia świętowały również gminy: Pawłowice, Mszana oraz Świerklany.

W 2024 roku będziemy obchodzili jubileusz 25 lecia istnienia Stowarzyszenia Gmin Górniczych w Polsce. Zarząd SGGP już w roku 2023 rozpoczął przygotowania tego szczególnego wydarzenia. Przez cały rok 2024 będziemy posługiwali się jubileuszowym logotypem.

Nasi przedstawiciele regularnie uczestniczyli w posiedzeniach Komisji i Podkomisji Sejmowych oraz Senackich (sejmowe: ds. Sprawiedliwej Transformacji, Monitorowania wykorzystywania środków unijnych, ds. Energii, Klimatu i Aktywów Państwowych oraz Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, a także senackich: Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacyjności oraz Komisji Środowiska), gdzie poruszane były kwestie proponowanych zmian ustawy Prawo geologiczne i górnicze, przygotowanej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dalsze działania w zakresie sprawiedliwej transformacji, rynku energii odnawialnej oraz rozważnym odejściu od paliw kopalnych.

Braliśmy również udział w wielu spotkaniach, konferencjach, warsztatach poruszających tematykę szeroko rozumianego górnictwa, transformacji, roli samorządu w procesie likwidacji przemysłu wydobywczego.

W lipcu przyjęliśmy na Śląsku delegację z Ukrainy w ramach inicjatywy Coal regions in transition (CRIT). W ramach tej samej platformy w maju, na zaproszenie miasta Bytom, uczestniczyliśmy w wizycie gości ze Słowenii oraz Bośni i Hercegowiny.

Z końcem roku Zarząd SGGP odwiedził nasze dolnośląskie gminy. W Polkowicach, na zaproszenie pana Burmistrza Łukasza Puźnieckiego, odbyło się w listopadzie XXXII posiedzenie Zarządu SGGP. W spotkaniu wzięł udział również pan Roman Jabłoński, Wójt Gminy Grębocice.

Codzienna działalność

W minionym roku spora część naszej uwagi poświęcona była wielu zmianom wprowadzanym w polskim prawodawstwie. Procedowane były poprawki w ustawie Prawo geologiczne i górnicze, w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, powrócił temat braku definicji budowli znajdujących się w podziemnych wyrobiskach dla celów podatkowych, jak również pojawiła się potrzeba uregulowania kwestii związanych z terenami pogórnictwa, które mogłyby zostać dzięki FST przeorganizowane, zrehabilitowane i ponownie wykorzystane.

W powyższych sprawach była prowadzona korespondencja z Prezesem Rady Ministrów, Ministrami: Aktywów Państwowych, Środowiska i Klimatu, Finansów oraz Prezydentem RP.

W tym roku podjęliśmy się przygotowania propozycji niektórych zmian legislacyjnych, które uwzględniałyby interes gmin górniczych. Zarząd uznał, że jedną z ważniejszych kwestii jest przygotowanie przepisów pozwalających na w miarę szybkie przejęcie terenów pogórnictwa po zlikwidowanych zakładach górniczych. Dodatkowo należałoby zmienić również zapisy dotyczące możliwości szybkiego zagospodarowania tych terenów, które dałyby możliwość skorzystania ze środków unijnych jeszcze w obecnej perspektywie finansowej.

W pozostałych kwestiach legislacyjnych Zarząd czynnie uczestniczył w pracach nad tymi dokumentami i niejednokrotnie zgłaszał uwagi dotyczące konstruowania niekorzystnych zapisów prawnych dla samorządów górniczych oraz ich mieszkańców.

W 2023 roku Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego powołał Komitet Monitorujący Fundusze Europejskie dla Województwa Śląskiego na lata 2021-2027. W Komitecie tym znaleźli się przedstawiciele SGGP, co przekłada się na realny udział w wyznaczaniu kierunków rozwoju województwa czy opiniowaniu przygotowanych programów i naborów. W 2023r. przekształcono dotychczas istniejącą przy Urzędzie Marszałkowskim, Radę do spraw transformacji regionu na Regionalną Radę ds. Sprawiedliwej Transformacji, w której od początku istnienia SGGP ma swojego przedstawiciela.

Pod koniec roku Stowarzyszenie przystąpiło, jako partner wspierający, do realizowanego projektu Coal Heritage: Zachowanie i promocja dziedzictwa górnictwa węglowego jako dziedzictwa kulturowego UE. Projekt finansowany ze środków Funduszu Badawczego Węgla i Stali, będzie prowadzony do lipca 2025r.

Program wymiany regionów węglowych

Exchange EU

W ramach inicjatywy CRiT Miasto Bytom gościło w maju przedstawicieli ze Słowenii oraz Bośni i Hercegowiny. Głównym punktem wydarzenia było spotkanie w Pałacu w Miechowicach, gdzie uczestnicy scharakteryzowali swoje regiony, wymienili konkretne czynniki wpływające na proces dywersyfikacji oraz określili główne wyzwania.

W dalszej części odbyła się wizyta w miejscach, gdzie przeprowadzona została rewitalizacja obszarów przemysłowych lub proces ten trwa, m.in. w Centrum Sportów Wspinaczkowych i Siłowych Skarpa Bytom w Rozbarku, zabytkowej Kolonii Zgorzelec oraz obiektach w Bobrku czy Elektrociepłowni Szombierki.

Exchange WBUA

W lipcu tego roku wymiana polsko-ukraińska została podzielona pomiędzy Małopolskę i Śląsk. W pierwszej kolejności delegacja z Ukrainy wizytowała w Libiążu, a następnie na Śląsku, gdzie odwiedziliśmy gminy górnicze: Gminę Pawłowice, Miasto Jastrzębie-Zdrój oraz Gminę Gierałtowiec. Dzięki uprzejmości Włodarzy nasi goście mogli dowiedzieć się jak samorządy radzą sobie z transformacją, górnictwem, jak planują przyszłość w scenerii zamykanych kopalń.

W trakcie wizyty zorganizowane zostało spotkanie z przedstawicielami instytucji współuczestniczących w procesie transformacji: Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, Instytutu Ekologii Terenów Przemysłowych, Głównego Instytutu Górnictwa, Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, Spółki Restrukturyzacji Kopalń.

W ramach ukazania przykładów zrewitalizowanego dziedzictwa pogórniczego odwiedziliśmy Zabytkową KWK Guido, Muzeum Śląskie oraz Nikiszowiec.

Nasi przedstawiciele

Komitet Monitorujący Fundusze Europejskie dla Województwa Śląskiego 2021-2027

Komitet Monitorujący (KM) działa jako niezależne ciało doradczo-opiniotwórcze dla instytucji zarządzającej programem i przez nią jest powoływany. W jego skład wchodzi przedstawiciele strony rządowej, samorządowej, świata nauki oraz partnerzy społeczni i gospodarczy (w tym organizacje pozarządowe).

W skład komitetu wchodzi 44 osoby, w tym 20 przedstawicieli samorządów, 3 przedstawiciele strony rządowej i 21 osób z sektora społeczno-gospodarczego, w tym 12 przedstawicieli z organizacji pozarządowych działających na terenie woj. śląskiego.

Fot. FB Prezydent Anna Hetman

ANNA HETMAN

PREZYDENT MIASTA JASTRZĘBIE-ZDRÓJ

Od 2014 roku sprawuje urząd Prezydenta Miasta Jastrzębie-Zdrój. Od 2019 roku pełni funkcję Przewodniczącej Zarządu SGGP. Jastrzębie przystąpiło do Stowarzyszenia w 2003 roku.

Fot. FB Mariusz Wołosz

MARIUSZ WOŁOSZ

PREZYDENT MIASTA BYTOM

Od 2018 roku sprawuje urząd Prezydenta Miasta Bytom. W 2021 roku Bytom przystąpił do SGGP.

Regionalna Rada ds. Sprawiedliwej Transformacji

Powołana Rada Regionalna do spraw Sprawiedliwej Transformacji będzie zajmowała się kwestiami związanymi z wydatkowaniem środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, które wchodzi w fazę realizacji (jest to kwota 2,2 mld euro). Rada będzie pewnego rodzaju ciałem opiniotwórczym i stanie się pomocna w wytyczaniu kierunków i zamierzeń. W Radzie liczącej ponad 60 osób współpracować będą przedstawiciele samorządu regionalnego, samorządów gmin górniczych, instytucji naukowo-badawczych oraz spółek związanych z przemysłem górniczym.

Fot. FB Leszek Żogała Wójt Gminy Gierałtów

LESZEK ŻOGAŁA

WÓJT GMINY GIERAŁTÓW

Od 2018 roku sprawuje urząd Wójta Gminy Gierałtów. Od 2019 roku pełni funkcję Członka Zarządu SGGP. W 1999 roku Gierałtów przystąpił do SGGP.

Nasze działania

LUTY

Spotkanie z prof. Jerzym Buzkiem

W Jastrzębiu-Zdroju odbyło się spotkanie Włodarzy gmin górniczych z Premierem Jerzym Buzkiem, Wicemarszałek Województwa Śląskiego Anną Jedynak, Dyrektorem Departamentu Rozwoju i Transformacji Regionu Małgorzatą Staś, Przewodniczącym Podkomisji stałej do spraw Sprawiedliwej Transformacji poseł Krzysztofem Gadowskim.

MAJ

Przygotowanie propozycji przepisów prawnych

Na zlecenie SGGP mec. Jan Stefanowicz wraz ze swoim zespołem podjął się przygotowania propozycji ustawy o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego oraz niektórych innych ustaw. Materiał ten przekazany został na ręce Premiera RP, podkomisji sejmowej ds. Sprawiedliwej Transformacji, posłów RP, władz Województwa Śląskiego oraz do gmin górniczych.

CZERWIEC

Doroczna Konferencja Gmin Górniczych

Tematem przewodnim Dorocznej Konferencji Gmin Górniczych był obszar transformacji i konieczności zmian legislacyjnych, bez których proces transformacji i wydatkowanie dedykowanych funduszy dla regionów węglowych mogą być zagrożone. Z proponowanymi zmianami legislacyjnymi, które miałyby „ułatwić” samorządom przejęcie terenów pogórnich uczestników zapoznał mec. Jan Stefanowicz z kancelarii JURIS.

PAŹDZIERNIK

“Jak kryzys energetyczny zmieni sposób ogrzewania naszych domów?”

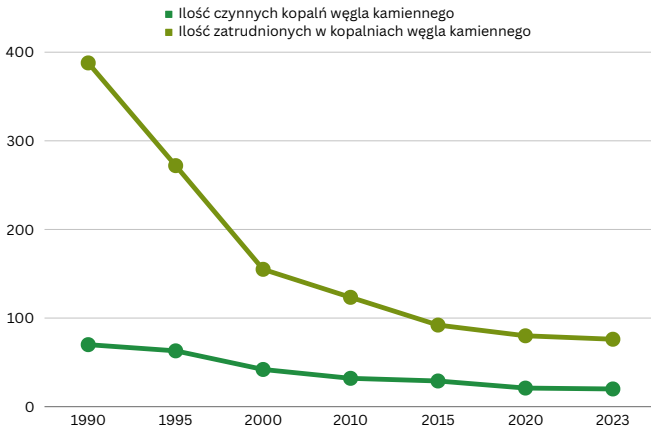
W trosce o nasze zdrowie, przyszłość naszych dzieci i dobro naszej planety, wspólnie z Polskim Alarmem Smogowym postanowiliśmy rozpocząć dyskusję o tematach potencjalnie znanych, ale w większości zbyt skomplikowanych, aby zrozumieć je całościowo. Rozpoczęliśmy od webinarium pt. “Jak kryzys energetyczny zmieni sposób ogrzewania naszych domów?”, gdzie podjęta została próba uporządkowania lub uzupełnienia wiedzy w zakresie możliwości technologicznych dotyczących ogrzewania budynków z korzyścią dla nas i środowiska.

GRUDZIEŃ

Inforlex bez tajemnic

W grudniu zostało zorganizowane spotkanie dla pracowników JST, które miało na celu zaprezentować nowe obszary platformy Inforlex, przypomnieć jakie możliwości posiada to narzędzie, zachęcić nowych pracowników do korzystania z tej bazy wiedzy. Stowarzyszenie od lat zapewnia gminom dostęp do bazy Inforlex .

Zatrudnienie w górnictwie

Wykres 1. Zatrudnienie w górnictwie.

Źródło: www.polskirynekwegla.pl, "Górnictwo węgla kamiennego w Polsce w latach 1990-2020" - M.Skibski, K.Osadnik, M.Białas.

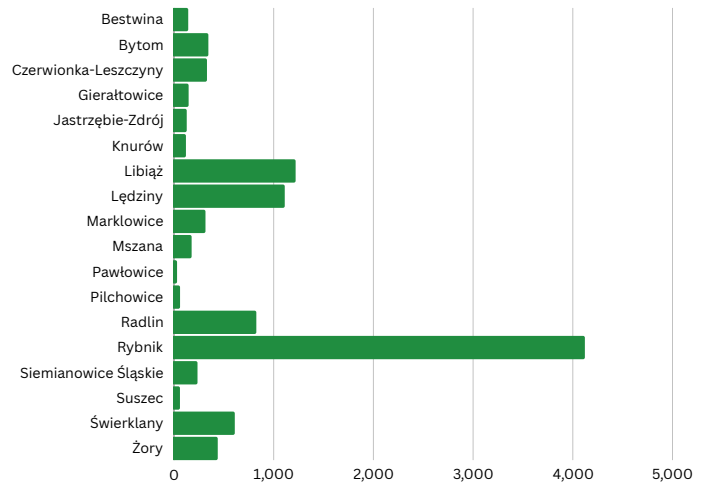
Z początkiem roku 2023 postanowiliśmy zapytać spółki zajmujące się wydobywaniem węgla kamiennego o skalę zatrudnienia w kontekście poszczególnych gmin. Wiedza ta miała dać nam odpowiedź na pytanie jakim zagrożeniem dla poszczególnych samorządów będzie zamknięcie kopalń, którym wskazano datę zakończenia działalności ("Umowa społeczna" z 25 września 2020r.).

Informację zwrotną przekazały nam spółki prowadzące działalność na terenie województwa śląskiego i małopolskiego (wyk.2) - Polska Grupa Górnicza S.A., Tauron Wydobywanie S.A., Przedsiębiorstwo Górnicze Silesia, Zakład Górniczy Siltech. Poniższa informacja nie uwzględnia pracowników zatrudnionych w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A., której to nie obejmują zapisy zawarte w "Umowie społecznej". Informacji nie udzieliły również: Zakład Górniczy Eko-Plus, Węglkokoks S.A. oraz Lubelski Węgiel Bogdanka S.A.

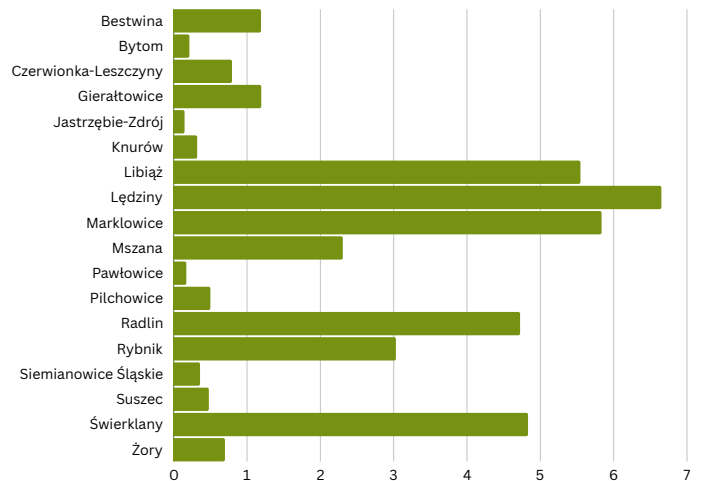
Prezentowane dane mają na celu jedynie zwrócić uwagę na bardzo trudną sytuację jaka może powstać po zamknięciu wskazanych kopalń. Największe zagrożenie destabilizacji rynku pracy pojawić się może w Libiążu, Łędzinach, Markłowicach, Radlinie czy Świerklanach (wyk.3).

W gminach tych skala zatrudnionych w górnictwie w odniesieniu do wszystkich mieszkańców wynosi powyżej 4 %, 5%, a w Libiążu powyżej 6%.

Korelacja pomiędzy ilością czynnych kopalń, zatrudnionych pracowników w spółkach prowadzących działalność wydobywczą węgla kamiennego czy ilością wydobytego węgla nie jest tajemnicą. Proces wygaszania sektora górniczego trwa od ponad 30 lat. Zasadnym pytaniem jest jak obecnie zamykanie kopalń wpłynie na najbliższe otoczenie? Jakiego podjąć kroki, aby wykorzystując doświadczenie lat ubiegłych nie doprowadzić do zapaści społeczno-gospodarczej regionów górniczych?

Wykres 2. Ilość osób zatrudnionych w górnictwie w poszczególnych gminach.

Wykres 3. Procent mieszkańców gmin zatrudnionych w zakładach górniczych

NASZE DZIAŁANIA
Wyniki ANALIZY WIELOKRYTERIALNEJ: ocena akcji i mikro-akcji odnoszących się do polityk Europejskiego Zielonego Ładu

Akcje	Polityki			Mikro-akcje	Polityki		
	Klimat	Wzrost	Ludzie		Klimat	Wzrost	Ludzie
Wirtualna elektronika	13,3	9,4	7,4	Akumulatory	13,8	5,8	5,8
Produkcja wodoru	10,2	10,5	10,9	Hafny kopaszniarskie (odzież)	8,8	6,3	7,1
Exo-park przemysłowy	12,5	10,9	15,3	Melan	6,5	7,8	7,8
Europejska Akademia	10	9	9,2	Woda kopaszniarska (odzież)	7,4	6,4	7,7
Planeta Piv (odzież)	12,5	9,6	8,5	Zachłania (odzież)	7,5	7,2	7,2
Hydroelektrownia (odzież)	12,2	11,5	9,6	Wielkoskalowa infrastruktura IT	4	6	2,8
Wodarkownia (odzież)	5,6	7,8	8,1	Energia geotermalna	10,3	10,9	12,4
Elektrownia CO2	10,8	11	9,7	Migotliwość energii - grawitacyjna	12,2	8	7,6
Melan (Gępie i energia)	6,4	6,4	5,3	Migotliwość energii - ciepła ciepła	12,3	10,8	7,8
Małe reaktory jądrowe	14,2	11,7	15,1	Monitorowanie energii - słońce	10,7	10,5	9,3
Biopłyna	15	12,4	15,1				
Wzrosty w przemyśle	10,1	10,9	10,9				
Polowalnia	16,4	10,1	10,1				

** Wyniki akcji i mikro-akcji odnoszących się do polityk Europejskiego Zielonego Ładu*

Kalendarium

10.01.2023	Posiedzenie wspólne Podkomisji stałej do spraw Sprawiedliwej Transformacji oraz monitorowania wykorzystania środków unijnych – Warszawa
11.01.2023	Warsztaty "Jak przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu i obniżyć rachunki za energię?" – Rybnik
12.01.2023	Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 - webinarium
12.01.2023	Warsztaty "Jak przeciwdziałać ubóstwu energetycznemu i obniżyć rachunki za energię?" – Gliwice
25.01.2023	Warsztat "Różne strony sprawiedliwej transformacji w regionie śląskim" – Katowice
31.01.2023	Konferencja "Transformacja energetyczna gmin - wyzwania i szanse" - online
06.02.2023	XXVII posiedzenie Zarządu SGGP - wideokonferencja
10.02.2023	Warsztaty "Dryf czy nawigacja? regiony węglowe w obliczu transformacji" – Katowice
17.02.2023	Spotkanie "Szanse i wyzwania – gminy górnicze w transformacji" – Jastrzębie-Zdrój
22.02.2023	Podkomisja stała ds. Sprawiedliwej transformacji - Warszawa
02.03.2023	Forum Green Regions - online
16.03.2023	Webinarium "Zielone korytarze - klimatyczne pobudzenie Konina
16-17.03.2023	Polski Kongres Klimatyczny - online
20.03.2023	XXXII Zgromadzenie Stowarzyszenia Gmin Górniczych w Polsce - online
28.03.2023	Uroczysta inauguracja prac Komitetu Monitorującego FE dla Śląskiego (KM FE SL) 2021-2027 - Katowice
11.04.2023	Podkomisja stała ds. Sprawiedliwej transformacji - Warszawa
27.04.2023	Webinarium "Energy transition and air quality"
28.04.2023	II posiedzenie KM FE SL - Katowice
04.05.2023	XXX posiedzenie Zarządu SGGP - wideokonferencja
09.05.2023	Spotkanie Zarządu SGGP z mec. J. Stefanowiczem - online
09-10.05.2023	Exchange EU Bytom-Słowenia-Bośnia i Hercegowina - Bytom
23.05.2023	Podkomisja stała ds. Sprawiedliwej transformacji - Warszawa
26.05.2023	Uroczysta inauguracja prac Regionalnej Rady ds. Sprawiedliwej Transformacji - Katowice
06.06.2023	III posiedzenie KM FE SL - Katowice
12.06.2023	Doroczna Konferencja Gmin Górniczych - Szczyrk
13.06.2023	XXXIII Zgromadzenie Stowarzyszenia Gmin Górniczych w Polsce - Szczyrk
14.06.2023	Warsztaty zamykające projekt POTENTIALS / Debata nt. transformacji energetycznej Śląska - Katowice
15.06.2023	Warsztaty "Różne strony sprawiedliwej transformacji w regionie śląskim" – Katowice
30.06.2023	Diamentowe Gody - 60 lat Miasta Jastrzębia-Zdrój - Jastrzębie-Zdrój
04-06.07.2023	Wymiana regionów węglowych Balkanów Zachodnich i Ukrainy - Małopolska i Śląsk
11.07.2023	Posiedzenie wspólne senackich Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacyjności oraz Komisji Środowiska - Warszawa
27.07.2023	Podkomisja stała ds. Sprawiedliwej transformacji - Warszawa
27.07.2023	Posiedzenie wspólne komisji ESK i OSZ - Warszawa
14.09.2023	Konferencja podsumowująca projekt "Łagodzenie zmian klimatu w mieście..." - Katowice
14.09.2023	IV posiedzenie KM FE SL - Katowice
27.09.2023	Konferencja "Wybrane aspekty realizacyjne Polityki Energetycznej Polski do 2040" - online
03.10.2023	Debata przedwyborcza "Ziemia obiecana czy ziemia niczyja? Los terenów pogórnich po wyborach". - Siemianowice Śląskie
05.10.2023	Webinarium pt. "Jak kryzys energetyczny zmieni sposób ogrzewania domów?"
09.10.2023	XXXI posiedzenie Zarządu SGGP - wideokonferencja
12.10.2023	V posiedzenie KM FE SL - Katowice
13.10.2023	Konferencja podsumowująca projekt ROPT - Katowice
27.10.2023	BOLSTER regional policy dialogue - online
16.11.2023	XXXII posiedzenie Zarządu SGGP - Polkowice
21.11.2023	Konferencja "Doświadczenia i perspektywy transformacji ekologicznej" - Katowice
27-28.11.2023	Annual meeting - Initiative for coal regions in transition in the Western Balkans and Ukraine - Bruksela
29.11.2023	Zielona transformacja woj. śląskiego. Jak poradzić sobie z wyzwaniami? - online
30.11.2023	VI posiedzenie KM FE SL - Katowice
05.12.2023	Inforflex szkolenie dla gmin SGGP - online
08.12.2023	II Posiedzenie Regionalnej Rady ds. Sprawiedliwej Transformacji - Katowice

Planowane działania na 2024

Włączenie się w proces legislacyjny dotyczący: stworzenia definicji budowli do celów podatkowych, zmiany ścieżki przejmowania terenów pokopalnianych przez samorządy, dopracowanie wprowadzonego w 2023r. do ustawy Prawo geologiczne i górnicze pojęcia złoża strategicznego.

Kontynuacja działań w kierunku Sprawiedliwej transformacji regionów górniczych, wzmacnianie roli gmin górniczych, jako istotnego partnera dla Rządu i innych instytucji mających wpływ na proces transformacji oraz współdziałanie z innymi organizacjami we wszystkich istotnych dla gmin zagadnieniach.

Uroczyste podsumowanie 25 lat działalności Stowarzyszenia Gmin Górniczych w Polsce.

Przypominamy wszystkim gminom o dostępie do bazy Inforlex!

Każda gmina należąca do SGGP ma możliwość korzystania z narzędzia Inforlex. Każdy pracownik urzędu może codziennie czerpać wiedzę, pozyskiwać wiadomości lub zapoznawać się z orzecnictwem. Zachęcamy do kontaktu z biurem SGGP.

Kontakt

+48 32 426 01 30

biuro@sggp.org.pl

www.sggp.org.pl

O wszystkich prowadzonych działaniach, organizowanych spotkaniach oraz wydarzeniach związanych z tematyką górniczą i samorządową można przeczytać na naszej stronie internetowej lub na naszych profilach w social mediach.

SCAN
ME

